

Η δύναμη του "μικρού" και η τεχνική εκπαίδευση.

Η το μικρό σαν ιδανικός τρόπος συγκρότησης του μεγάλου

Των Ανδρέα Κυράνη και Αλέξανδρου Οικονομίδη

Περιεχόμενα

εισαγωγή

- 1. σύγχρονη παραγωγική πραγματικότητα και τα πλεονεκτήματα που γεννά για μας.**
- 2. Η τεχνική εκπαίδευση σαν το κρίσιμο συστατικό του παραγωγικού μας μέλλοντος**
- 3. Μηχανουργία-μαστορική**
- 4. Η δύναμη του «μικρού» στην Τεχνική Εκπαίδευση**
- 5. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά για τον χώρο των εργαζόμενων που ονομάζουμε "τεχνίτες»?**

εισαγωγή

η κρίση σαν κρίση του παγκόσμιου παραγωγικού μοντέλου

**ανάπτυξη χωρίς παραγωγική ανασυγκρότηση σαν πρόταση κενή νοήματος
για την πραγματική οικονομία και τους ανθρώπους**

προϋποθέτει αποσαφήνιση και εμπέδωση ιδιαιτεροτήτων και πλεονεκτημάτων

**η Ελλάδα σαν δυνατότητα Εξαίρεσης με θετικό πρόσημο
στον κυρίαρχο παγκόσμιο Κανόνα**

**υπό το καθεστώς ενός συνολικού επαναπροσδιορισμού των πάντων,
αφορά τους πάντες, είτε το αντιλαμβανόμαστε είτε όχι,
χωρίς να αποτελεί αποκλειστικό αντικείμενο των «ειδικών - τεχνοκρατών»**

1. Σύγχρονη παραγωγική πραγματικότητα και τα πλεονεκτήματα που γεννά για μας

Η μετάβαση στη μετά βιομηχανία σαν συνολικός και βίαιος επαναπροσδιορισμός των παραγωγικών σχέσεων

- **ζητήματα που αναδύονται**

1. **το ζήτημα του μεγέθους**

βιομηχανικό: πλεόνασμα μόνο μέσα από μαζική παράγωγη

μετά βιομηχανικό: πλεόνασμα με από κοινού διαχείριση

πολύ μικρότερων παραγωγικών μονάδων

σαν συνέπεια:

- α. της υπερκυριαρχίας της εικονικής οικονομίας, όπου κυρίως μεταφέρονται οι πόροι
- β. της τεχνικά εφικτής σήμερα αυτόνομης δυνατότητας για παραγωγή μικρής κλίμακας
- γ. μιας επιτάχυνσης των ρυθμών για γρήγορη ανάδραση, προσαρμογή και ευελιξία

Συμπέρασμα πρώτο: Το μικρό, από άποψη μεγέθους επενδύσεων σήμερα, δεν συνιστά αναγκαστικά αρνητικό παράγοντα στην παραγωγική ανασυγκρότηση

1. Σύγχρονη παραγωγική πραγματικότητα και τα πλεονεκτήματα που γεννά για μας

2. το ζήτημα του ανθρώπινου παράγοντα, σαν

ζήτημα αξιακό, ποιοτικό και κατ'εξοχήν πολιτικό:

η ανθρώπινη εργασία υπερτιμημένη στην κορυφή και υποτιμημένη στη βάση της συνολικής παραγωγικής πυραμίδας

"αναδιάρθρωση" και "προσαρμογή η προσαρμογή του πραγματικού στο εικονικό **ένα σύγχρονο δίλημμα του Προκρούστη**

- η συναίσθηση του λειτουργικού προβλήματος στη Δύση
 - η επιζήτηση μιας «νέας κατασκευαστικής κουλτούρας»
 - η αναγκαιότητα επανασύνδεσης του «εικονικού» με το «πραγματικό»
- ένα ζωτικό πρόβλημα στην παραγωγική διαδικασία με διεθνή σημασία και αξία.

Ένα εγχείρημα ουσιαστικής επανασύνδεσης «ψηφιακής κατασκευής» και «μαστορικής» συνιστά από μόνο του ένα εναλλακτικό παραγωγικό μοντέλο

Η ακόμη «ιερή» σχέση του τόπου με το πραγματικό μας προσδίδει

ένα πραγματικό παραγωγικό πλεονέκτημα που εδράζεται

τόσο στη ζωντανή ακόμη εδώ σοβαρή τεχνογνωσία στη **«μηχανουργία»**

όσο και στην σοβαρή πραγματική μας εμπλοκή με την **«ψηφιακή κατασκευή»**

1. Σύγχρονη παραγωγική πραγματικότητα και τα πλεονεκτήματα που γεννά για μας

3. το ζήτημα της μετάβασης από μια βιομηχανική σε μια μετά-βιομηχανική παραγωγική συνθήκη

- τόσο κοντά και τόσο μακριά από τη βιομηχανική επανάσταση
- απουσία ενός φορντικού μοντέλου σαν ευχή
- έγκαιρη εμπλοκή μας με το μετά σαν κατασκευαστική τεχνολογία
- εμμονή της τεχνογνωσίας της μηχανουργίας

τεράστια πρακτική δυσκολία της Δύσης να μεταλλαγεί, υπερβαίνοντας μια συγκροτημένη ανελαστική συνθήκη, **σε νοοτροπία, χώρο και λειτουργίες**, με προΐστορία αιώνων.

η οικιστική πραγματικότητα πόλη, σαν κατ'εξοχήν ανελαστική παραγωγική μηχανή

το πάλε ποτέ «μειονέκτημα» μιας ανολοκλήρωτης βιομηχανικής συνθήκης συνιστά ευμενέστερη συνθήκη μετάβασης στο μετά-βιομηχανικό και

πλεονέκτημα προσαρμοστικότητας στην τρέχουσα συγκυρία

- η «ανωριμότητα» μας στο βιομηχανικό μπορεί να παρακαμφθεί.
- το μετά-βιομηχανικό υπό Όρους συνιστά συνθήκη συμβατότερη με την κλίμακα, την παράδοση και την ζωντανή πραγματικότητα του τόπου.

2. Παραγωγική ανασυγκρότηση

Μια στρατηγική για ένα προϊόν με υψηλή προστιθέμενη αξία

Η αποσαφήνιση της σημερινής τοπικής μας πραγματικότητας

- Μια επί της ουσίας υπό-ανάπτυξη με σημαία την ανάπτυξη
- Αύξηση των εισαγωγών και μείωση των εξαγωγών με σύμπτωμα προϊόν «πολύ χαμηλής προστιθεμένης αξίας»
- Η πανθομολογούμενη ανάγκη για «**προϊόν υψηλής προστιθέμενης αξίας**»

Προϋπόθεση η τελεσίδικη επίλυση του διλήματος:

- **φθινό και μαζικό προϊόν η**
- **παραγωγή αξίας μέσα από ποιότητα, πολυμορφία και μικρή ποσότητα?**

Η απάντηση προϋποθέτει την αποσαφήνιση δυο κυρίως ζητημάτων :

Τι συνιστά στ αλήθεια **καινοτομία** δηλαδή **παραγωγή αξίας** γενικά?

Πως και γιατί θα μπορούσε να συνδεθεί η τοπική μας **ταυτότητα και πραγματικότητα** τόσο με την παραγωγή αξίας, όσο και με μια πραγματική παραγωγική δυνατότητα?

Η δυνατότητα απάντησης είναι αμφίβολη χωρίς

ριζική αλλαγή νοοτροπίας και πλήρη αντιστροφή της κυρίαρχης εικόνας .

3. Παραγωγική ανασυγκρότηση

Μια στρατηγική για ένα προϊόν με υψηλή προστιθέμενη αξία

- την **«παραγωγική πραγματική δυνατότητα του τόπου»**

συνιστούν δυο παραδόσεις:

- μια τεραστίου ιστορικού βάθους **στην κατασκευαστική τεχνογνωσία**, που εκφράζεται τους τελευταίους αιώνες, με την **παράδοση της «μηχανουργίας»**
- μια πρόσφατη, με ιστορία δεκαετιών, που εκφράζεται με την **πραγματική εμπλοκή μας στη σύγχρονη ψηφιακή κατασκευαστική τεχνολογία**

η πραγματική μας επαγγελματική εμπλοκή τα τελευταία 40 χρόνια με το εγχείρημα της παραγωγής προϊόντος που θα απάντα στις ιδιαίτερες ανάγκες της ελληνικής αγοράς ενώ παράλληλα θα διαθέτει εξαγώγιμα προσόντα, μας οδήγησε στη σύλληψη της ιδέας ενός νέου τύπου προϊόντος, σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα, που ονοματίζουμε:

«σχεδιασμένο βιομηχανικό προϊόν κατά παραγγελία»

- Το παράδειγμα της αμυντικής βιομηχανίας 70-90
- Το παράδειγμα της ομάδας «κατοικείν» 1977-1999

η σημασία της βιομηχανίας σήμερα, δεν αφορά σε ειδικούς ναούς- χώρους, τα πάλε ποτέ εργοστάσια της βιομηχανικής επανάστασης, αλλά κυρίως στην δυνατότητα της κοινωνίας για ουσιαστική πρόσβαση στην **«θεότητα» «μηχανή»**, που υπερβαίνει τους κλειστούς τοίχους και διαχέεται στους τόπους της ίδιας της κοινωνίας.

3. Παραγωγική ανασυγκρότηση

Μια στρατηγική για ένα προϊόν με υψηλή προστιθέμενη αξία

Συμπερασματικά: Δυο είναι οι κυριες αντιθεσεις που ζητουν επιλυση σημερα.

Οι αντιθεσεις αυτες υπερκαθοριζουν το ζητημα της παραγωγικης ανασυγκροτησης τοσο στη Δυση, οσο και στη χωρα μας.

Οσον αφορα στον χαρακτηρα μιας νεας εγυμονουσας παραγωγικης συνθηκης

- Η αντιθεση «εικονικου-ψηφιακου» με «πραγματικο»

η επιλυση της προυποθετει πρακτικα εγχειρηματα επανασυνθεσης τους πρακτικα εγχειρηματα δηλαδη συνθεσης δυο ριζικα αντιθετικων τροπων της «ψηφιακης κατασκευης» και της «μαστορικης»

Οσον αφορα στον τροπο μεταβασης σε μια νεα παραγωγικη συνθηκη

- Η αντιθεση «αυταρχισμου» και «συμμετοχης-δημοκρατιας»

Και οι δυο δρομοι δειχνουν εφαρμοσιμοι και ρεαλιστικοι

Το ζητημα δεν είναι τεχνικο, δηλαδη πως, αλλα πολιτικο δηλαδη **από ποιους και για ποιους.**

Ένας «συμμετοχικος-δημοκρατικος» τροπος προυποθετει την επανατοποθετηση της σχεσης των ειδικων-τεχνοκρατων με την κοινωνια.

Προκειται για κρισιμο ζητημα «λειτουργικο» πρωτα και μετα ιδεολογικο.

3. «Μηχανουργία» – «Μαστορική» Το ιστορικό βάθος και η ψυχή της τεχνογνωσίας μας

Ονομάζουμε "μηχανουργία" – "μαστορική", μια "κατασκευαστική" διαδικασία όταν διαθέτει στ' αλήθεια **«υποκείμενο»**.

Ο "τεχνίτης", άριστος γνώστης της πρώτης ύλης και των εργαλείων, υπερβαίνει, τα αυστηρά πλαίσια που καθορίζει η διαδικασία, **αμφισβητώντας τα όρια του εφικτού, δηλωμένου, και ορατού**, και μεταμορφώνεται στον **κρίσιμο στυλοβάτη και "δάσκαλο"**, ολόκληρης της παραγωγικής διαδικασίας.

- ο **«εργάτης»** στερούμενος ρητά κάθε προσωπικής συνδρομής **καταντά το αληθινό αντικείμενο της παραγωγικής διαδικασίας**
- ο **«μάστορας»** την υπηρετεί, αλλά την αμφισβητεί και την υπερβαίνει, **όντας το αληθινό υποκείμενο της παραγωγικής διαδικασίας**
- η **«μηχανουργία»** είναι το κρίσιμο κλειδί στην παραγωγή προϊόντων υψηλής αξίας το οποιοδήποτε τεχνικό έργο στο παρελθόν στηρίχτηκε στην ομότιμη συνεργασία και ηθική αμοιβαιότητα μηχανικών και τεχνιτών.
η σχέση αυτή που διασύρθηκε και υποτιμήθηκε πρέπει να ξανακερδηθεί

4. Η δύναμη του μικρού στην Τεχνική Εκπαίδευση

Η τεχνική εκπαίδευση συνιστά το μοναδικό πραγματικό μέλλον για τη χώρα, διότι:

- Είναι η μόνη που μπορεί να στηρίξει μια **ενδογενή παραγωγική ανασυγκρότηση με στόχο την πραγματική οικονομία.**
- **Η αξία της μαστορικής σήμερα**, σαν μόνη σχέση με το πραγματικό, έναντι στην κυριαρχία της εικονικής οικονομίας, που και συνιστά, το παραγωγικό, και όχι μόνο, πρόβλημα της Δύσης.
- **Η Ελλάδα είναι ένας τόπος του μικρού, της μικρής κλίμακας σε όλα τα επίπεδα**, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας και των κατασκευών.
- Λειτουργούμε στα πλαίσια μιας τεχνογνωσίας που είχαμε αφομοιώσει και είχαμε κάνει δική μας μέσω της **μηχανουργίας και της μαστορικής.**
- Από τη δεκαετία του '70 και ιδιαίτερα του '80, δεχόμαστε σαν τόπος, μια εισβολή εισαγομένων τεχνολογιών, **άκριτα**, που τις χρησιμοποιούμε χωρίς να τις έχουμε αφομοιώσει, αλλά με έναν μηχανιστικό τρόπο - χωρίς ψυχή.
- Οι τεχνίτες μπερδεύουν μια παραδοσιακή τεχνολογία, οικία σε αυτούς, με μια πιο σύγχρονη ξένη, που δεν κατέχουν καλά.
- Αυτή η επιμειξία παράγει τέρατα.
- Την ίδια περίοδο αρχίζει και μια **υποτίμηση** της τεχνικής εργασίας και αντίστοιχα μια **υπερτίμηση** της πανεπιστημιακής μόρφωσης.

4. Η δύναμη του μικρού στην Τεχνική Εκπαίδευση

- Σήμερα οι νέοι τεχνίτες, το τεχνικό και όχι μόνο, μέλλον της χώρας μας, θα έπρεπε να **αποκτήσουν συνείδηση της ανάγκης ενός μέτρου**, δηλαδή μιας **σοφής σχέσης της παράδοσης, με την πιο σύγχρονη τεχνολογία μαζί.**
- Ένας τεχνίτης σήμερα πρέπει να μάθει να κάνει αυτό που κάνει σωστά.
- Δηλαδή **γνώση και αγάπη** μαζί.
- Η αγάπη γεννιέται μόνο όταν το περιβάλλον μας εμπνέει και προϋποθέτει την **πλήρη γνώση** που υπερβαίνει τα πλαίσια ενός τεχνικού εγχειριδίου και μας δείχνει την δυνατότητα συνεισφοράς μας πέρα από αυτό.
- Για να τοποθετήσω σωστά το πιο απλό μηχάνημα, πρέπει να έχω την **πλήρη γνώση και συναίσθηση**, τόσο της διαδικασίας που το γεννά όσο και της **αληθινής ανάγκης - υπηρεσίας** που εξυπηρετεί.
- Μόνο αφού γνωρίσω πολύ καλά αυτά τα δύο, θα μπορέσω στη συνέχεια να συνεισφέρω, σαν τεχνίτης, κάτι το επιπλέον σε μια δεδομένη διαδικασία και μέσω αυτής της **υποκειμενικής μου συνεισφοράς** - συναίσθησης της σημασίας της, να νιώσω **αυτοεκτίμηση και πολυτιμότητα**, για αυτό που κάνω και εν τέλει **αγάπη και έμπνευση** για να συνεχίσω.

Η εποχή που ζούμε

- Υπερκυριαρχία του εικονικού.
- Η συνθήκη αυτή στη δύση αντιμετωπίζει ήδη σοβαρό πρόβλημα.
- Η παραγωγική διαδικασία, που έχει καταντήσει, η σχεδίαση και διαχείριση μιας υπερπόντιας συνθήκης, δεν λειτουργεί πια.
- Υπάρχει πάλι η ανάγκη να ξανακερδίσουμε το πραγματικό, χωρίς να πετάξουμε την τεχνολογία που φέρει το εικονικό.
- Υπάρχει δηλαδή μια πραγματική ανάγκη σύνθεσης του πραγματικού με το εικονικό.
- Εδώ η σημασία του μικρού, είναι **το πραγματικό και συγκεκριμένο**, όπως το αντιλαμβανόμαστε **με απλό και απτό τρόπο**, σαν πραγματικά υποκείμενα της όποιας δράσης μας.
- Ο τόπος είναι ιδανικός για μια τέτοια εναλλακτική παραγωγική εμπειρία, λόγω της **συνύπαρξης της μηχανουργίας και της τεχνολογίας**.

5. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά για τον χώρο των εργαζόμενων που ονομάζουμε "τεχνίτες»?

- Η πίεση των τιμών, **εξαφάνισε τους καλούς τεχνίτες** και τους υποκατέστησε συνήθως από ένα ξένο δυναμικό.
- Σήμερα, η έννοια **καλός τεχνίτης**, είναι είδος σε πλήρη ανεπάρκεια.
- Η υπερκυριαρχία του ιδεολογήματος της **φθίνιας** γενικά, και η συμπίεση του κόστους εργασίας παράλληλα με την απαξίωση της τεχνικής έναντι της θεωρητικής-τεχνολογικής εργασίας, **εξαφανίζει τους πάλε ποτέ καλούς τεχνίτες**.
- Για να ξανακερδίσουμε την δυνατότητα για ενδογενή παραγωγική ανασυγκρότηση, **οφείλουμε να επαναξιολογήσουμε την πραγματική τεχνική εργασία και να ξαναχτίσουμε την τεχνική μας εκπαίδευση**.
- Πρέπει η **σχέση επιστημόνων μηχανικών και τεχνητών** να ξαναποκτήσει την **ομοτιμία και τον αλληλοσεβασμό** που είχε κάποτε, στα πλαίσια μιας σύγχρονης τεχνολογικής συνθήκης.
 1. Να την αξιολογήσουμε και να την βάλουμε στη θέση που της αξίζει.
 2. Να δημιουργήσουμε ξανά τις προϋποθέσεις μιας λειτουργίας της.
 3. Σημαίνει πέρα από την θεωρητική γνώση, εμπειρία και διδαχή, από τους λίγους μαστόρους και μηχανουργούς που εξακολουθούν να υπάρχουν.
 4. Πρέπει να ξαναφέρουμε την γνώση και την φλόγα τους, με στοχευμένο τρόπο.
 5. Να ξανανοήσουμε σχολές για όλα τα τεχνικά επαγγέλματα.

5. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά για τον χώρο των εργαζόμενων που ονομάζουμε "τεχνίτες»?

Στο παρελθόν μονάδες παραγωγής ήταν:

- **Οικοτεχνίες**, τις οποίες στελέχωναν οι απόφοιτοι των μέσων τεχνικών σχολών (με δάσκαλους - μαστόρους από εργοστάσια όπως Πυρκάλ, της ΔΕΗ κλπ)
- **Βιοτεχνίες - μικρομεσαίες** που στελεχώνονταν από τις ανώτερες τεχνικές σχολές, μικρό πολυτεχνείο μετέπειτα ΤΕΙ.
- **Βιομηχανίες** από το ΕΜΠ κλπ.

Η επικοινωνία εξασφαλιζόταν μέσα από **ισότιμες διαβαθμίσεις**

Σήμερα τα πανεπιστήμια, στην πλειοψηφία τους, είναι ξεκομμένα από την υπόλοιπη κοινωνία.

Αυτά έχουν πλέον, λίγη ως ασήμαντη συμμετοχή και ενδιαφέρον για την πραγματική οικονομία της χώρας μας, με αποτέλεσμα ουσιαστικά να συνεισφέρουν κατά κύριο λόγο, **στην γιγάντωση του παρασιτισμού.**

5. Τι σημαίνει αυτό πρακτικά για τον χώρο των εργαζόμενων που ονομάζουμε "τεχνίτες»?

- Επίλυση της σχέσης των 'ειδικών' - 'τεχνοκρατών', που κατέχουν **τα μονοπάτια της εξουσίας, της επιστήμης, της γνώσης και της τεχνικής**, με τα πλατυτέρα στρώματα του λαού.
- Το ζήτημα αυτό, είναι πολιτικό και όχι τεχνικό, προϋποθέτει κατάλληλο περιβάλλον που πρέπει να **εφευρεθεί, θεσμισθεί και κατασκευαστεί**, μέσα από δημοκρατικές, συμμετοχικές και συναινετικές, αμοιβαία διαδικασίες.
- Απαιτείται η μεταλλαγή των "τεχνοκρατών", από αρχιερείς, των μηχανών και των μορφών, σε ποιητές Ήθους και συν-εφευρέτες-δημιουργούς, με και δια της κοινωνίας.
- Εδώ είναι τεράστιος ο ρόλος και η **ευθύνη των "διανοουμένων"** της χώρας και των ευρύτερων θεσμών που συγκροτούν και στηρίζουν.
- Η **παιδεία** εδώ συνιστά το ύψιστο εργαλείο τόσο στην δυνατότητα υλοποίησης, όσο και στην παντελή ακύρωση ενός τέτοιου εγχειρήματος.
Στην κορφή της πυραμίδας η πανεπιστημιακή κοινότητα φέρει το κύριο βάρος της στήριξης μιας τέτοιας διαδικασίας μέσα στην κοινωνία, δια της κοινωνίας και για την κοινωνία.
Ριζική αλλαγή του σημερινού μοντέλου, με επαναξιολογήση από την κοινωνία, της αξίας της **άρρητης γνώσης** και τον επαναπροσδιορισμό μιας πραγματικά **ομότιμης σχέσης κοινωνίας και πανεπιστημίων**.